

БЕЗПЕЧНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ТАРИ

Виробнича тара – тара, що призначена для зберігання, переміщення, складування вантажів на виробництві. При цьому під вантажем розуміють сировину, матеріали, деталі, збірні одиниці, готові вироби (п.1 ГОСТ 18336 – 73).

Перелік державних стандартів, пов'язаних з використанням виробничої тари:

- ГОСТ 18338 – 73 “Тара производственная. Термины и определения”;
- ГОСТ 18343 – 80 (1991) “Поддоны для кирпича и керамических камней. Технические условия”;
- ГОСТ 12.3.010 – 82 “Тара производственная. Требования безопасности при эксплуатации”;
- ГОСТ 19822-88 «Тара производственная. Технические условия»;
- ГОСТ 26598-85 «Контейнеры и средства пакетирования в строительстве Общие технические условия»;
- “Правила безпечної роботи з інструментом та пристроями” (НПАОП 0.00 – 1.30 – 01);
- “Правила будови і безпечної експлуатації вантажопідіймальних кранів” (НПАОП 0.00 – 11.01 – 07).
- СНиП – III – 4 – 80. Техника безопасности в строительстве (НПАОП 45.2-7.02 – 80);
- ДСТУ ГОСТ 2.601-2006 “Експлуатаційні документи”.

Виготовлення тари

Тара, що переміщується вантажопідіймальними механізмами, повинна виготовлятися суб'єктами господарювання, які одержали дозвіл спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з промислової безпеки та охорони праці на виконання робіт підвищеної небезпеки, які виконуються під час її виготовлення, відповідно до вимог “Порядку видачі дозволів Державним комітетом з нагляду за охороною праці та його територіальними органами” (постанова КМУ від 15.10.2003 № 1631) (п. 5.1.1 “Правил будови і безпечної експлуатації вантажопідіймальних кранів”, НПАОП 0.00 – 11.01 – 07).

Тара після виготовлення оглядається та випробується. Випробування передбачає статичне і динамічне навантаження тари рівномірно розподіленим по дну вантажем, що на 10% перевищує масу бруто тари, шляхом підймання тари за два діагонально розташовані строповочні елементи (п. 5.1.16 НПАОП 0.00-1.01-07). Під час статичного випробування

тара піднімається на висоту від 200 мм до 300 мм і втримується протягом 10 хвилин. Статичне випробування повторюється двічі. Під час динамічного випробування тара піднімається на висоту не менше 5 м, а під час опускання на висоті не більше 1 м здійснюється гальмування. Динамічне випробування проводиться 5 разів.

Відомості про виготовлену тару виробник заносить до журналу обліку. У журналі зазначаються найменування тари, маса тари, маса брутто, позначення нормативного документа, технологічної карти, номери документів про якість матеріалів, що були застосовані під час виготовлення, результати випробувань тари (п. 5.1.17 НПАОП 0.00-1.01-07).

До тари додаються експлуатаційні документи (паспорт або формуляр і, за необхідності, настанова з експлуатації), складені до ДСТУ ГОСТ 2.601-2006 “Експлуатаційні документи”.

Тара повинна мати клеймо або міцно прикріплену бірку (табличку) із зазначенням найменування виробника або його товарного знака, умовного позначення, маси тари, маси брутто, дати виготовлення та порядкового номера за нумерацією виробника (п. 5.1.19 НПАОП 0.00-1.01-07). Маса власної тари – різниця маси брутто (сумарна маса вантажу і тари) і маси нетто (чиста маса вантажу).

Для транспортування небезпечних вантажів використовуються відповідні знаки небезпеки, таблички та маркування (маркувальні коди).

Безпечна експлуатація виробничої тари

На підприємстві повинні призначатись особи, відповідальні за безпечну експлуатацію тари і забезпечення її пожежної безпеки. Вимоги безпеки під час робіт з використанням тари визначаються у відповідних інструкціях з охорони праці, що розроблюються на підприємстві.

На підприємстві тарі присвоюється індивідуальний (інвентарний) номер. Під цим номером вона обліковується в журналі обліку підприємства або підрозділу (п.7.1.10 НПАОП 0.00-1.01-07). На тарі, що експлуатується на підприємстві, мають бути вказані призначення, інвентарний номер, приналежність до підрозділу, маса, брутто-маса.

Під час експлуатації тара не повинна завантажуватися понад номінальної брутто-маси. Спосіб завантаження тари повинен виключати можливість появи в ній залишкових деформацій. Запірні та фіксуючі пристрої тари не повинні допускати випадкового розкидання під час вантажно-розвантажувальних і складських робіт. Перекидання тари повинно здійснюватися вантажопідіймальним обладнанням, забезпеченим спеціальними пристроями. Не допускається переміщення тари волоком і кантуванням.

Укладення цегли і каменю на піддони повинно проводитися з відповідною перев'язкою рядів, що забезпечує збереженість і стійкість пакетів піддонів під час транспортування (п. 6.2, додаток ГОСТ 18343 – 80). Підіймання піддонів з пакетами цегли або каменів до робочого місця

муляра має здійснюватися спеціальними підхват-футлярами, що виключають можливість падіння цегли і каменів. Не допускається підймання пакетів на піддонах без огорожувального обладнання (п.6.6 ГОСТ 118343-80).

Під час переміщення тари машинами або механізмами з вилючними або телескопічними захватами тара розташовується на вантажозахватних пристроях стійко, без зміщення в будь-яку сторону (зміщення тари за межі довжини опорної поверхні захвату не повинно перевищувати 1/3 довжини опорної поверхні тари). Брутто-маса тари не повинна перевищувати вантажопідймальність машини або механізму з урахуванням розміщення центра маси тари на захваті. Вирівнювання положення тари на захватах здійснюється шляхом повторного навантаження тари на захват. Верхня частина тари, що переміщується навантажувачем, не повинна бути вище нерухомої рами навантажувача.

Співвідношення висоти штабеля до довжини найменшої сторони штабельованої тари не повинно бути більше: 6 – для нерозбірної тари; 4,5 – для складної тари (у зібраному вигляді) (п. 2.3.6 ГОСТ 12.3.010 – 82).

Вантаж, укладений в тару, повинен перебувати нижче (на 10 см – п. 4.1.24 НПАОП 0.00-1.30-01) рівня її бортів. Під час транспортування автотранспортом тара повинна бути прикріплена до кузова, якщо верхній ярус тари виступає за борт кузова більше половини своєї висоти (п. 2.3.8 ГОСТ 12.3.010 – 82).

Зовнішні елементи тари не повинні мати виступаючих гострих частин, що можуть призвести до травмування під час вантажно-розвантажувальних робіт. Не повинна використовуватися для переміщення небезпечних вантажів тара, що може легко розбитися (зі скла, порцеляни, кераміки і деяких пластмасових матеріалів).

Матеріали, що містять шкідливі та пожежонебезпечні матеріали, зберігають в герметичній тарі, пиловидні матеріали – в закритих ємностях (п.2.44, п.2.46 НПАОП 45.2-7.02-80). Тара з керосином має знаходитися на відстані не менше 10 м від місця проведення вогневих робіт. Пусту тару з-під карбиду кальцію зберігають у спеціально відведеному місці за межами виробничих приміщень (п.8.3.115 НПАОП 0.00-1.30-01). Тара з-під лакофарбувальних матеріалів повинна зберігатися на спеціальних майданчиках, розміщених на відстані не менше ніж 20 м від будинків і споруд.

Перевірка технічного стану тари

Тара, що має брутто-масу понад 50 кг, повинна проходити періодичний огляд перед початком експлуатації, через кожні 6 місяців та після ремонту (п. 3.1 ГОСТ 12.3.010-82; п.4.1.25 НПАОП 0.00-1.30-01).

Під час експлуатації тари, що переміщується вантажопідймальними механізмами, на які поширюються вимоги НПАОП 0.00-1.01-07, підлягає періодичному огляду 1 раз в місяць (п. 3.2 ГОСТ 12.3.010-82; п. 7.3.26

НПАОП 0.00-1.01-07; п. 4.1.26 НПАОП 0.00-1.30-01; п. 22.4.7 ГОСТ 26598-85). Під час періодичного огляду перевіряють відсутність тріщин, спрацювання та скривлення в захватних пристроях для стропування, справність фіксуючих та запірних пристроїв тари; наявність на тарі маркування. Зусилля закривання (відкривання) запірних пристроїв тари не повинно перевищувати 60 Н (6кгс), дверей і кришок – 150 Н (15кгс) (п. 2.4.5 ГОСТ 26598-85). Кришка тари повинна витримувати навантаження 1 кН (100 кгс), рівномірно розподілене на площі 100 * 100 мм (п. 2.1.13 ГОСТ 19822-88). Тара з кришкою повинна мати обладнання, що запобігає самовільному відкриванню кришки та дозволяє її пломбування. Виявлена під час перевірки технічного стану пошкоджена тара вилучається з експлуатації (наприклад для ремонту). Збракована тара, а також та, що не має бірок, не повинна знаходитися в місцях виконання робіт.

Результати періодичного огляду (ГОСТ 12.3.010-82 використовує поняття “технічне опосвідчення”) тари заносяться до журналу. Існуюча форма для обліку результатів перевірки технічного стану тари наведена нижче.

**Форма “Журналу періодичного огляду тари”
(п.4.1.27, додаток 1 до НПАОП 0.00-1.30-01)**

Дата проведення огляду	Позначення тари	Інвентарний номер тари	Результати огляду	Дата наступного періодичного огляду	Підпис працівника, який проводив огляд
1	2	3	4	5	6

Таким чином, дотримання вимог експлуатації виробничої тари дозволить зменшити ризик виникнення надзвичайних ситуацій (нешасних випадків, аварій), вплив на навколишнє середовище та підвищити термін її експлуатації.